

Crna Gora
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 – 176/2
Podgorica, 04.03.2019. godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11, 06/13, 55/16 i 92/17) i člana 18 Zakona o upravnom postupku ("Sl. list Crne Gore", br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), postupajući po službenoj dužnosti, direktor Agencije za elektronske medije donosi

R J E Š E N J E

1. Privrednom društvu „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja, emiteru televizijskog programa „TV Sun“, izriče se **upozorenje** kao upravno-nadzorna mjera **jer je** dana 27. januara 2019. godine, u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“ u terminu od 21:57:25 do 22:27:47 sati emitovao prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije (oglašavanje) i direktno podsticao na kupovinu roba sponzora programa posebnim promotivnim upućivanjem na te robe (vinarija „Despotika“).
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog emitovanja prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije, što je zabranjeno članom 85 stav 1 Zakona o elektronskim medijima i članom 13 stav 1 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama ("Sl. list CG", br. 36/11) i neispunjavanja uslova da sponzorisan programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu robe, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu (član 95 st. 1 al. 2 Zakona o elektronskim medijima i čl. 61 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama).
3. Nalaže se privrednom društvu „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja, da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru televizijskog programa „TV Sun“ sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
4. Privredno društvo „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja je dužno da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“, objavi informaciju o izrečenju mjeri iz tačke 1 ovog rješenja koja glasi:
„Agencija za elektronske medije izrekla je emiteru „TV Sun“ upozorenje zbog emitovanja prikrivenog oglašavanja prilikom emitovanja priloga u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“, dana 27.01.2019. godine, kao i neispunjavanja uslova da sponzorisan programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu robe sponzora, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na njegove proizvode“.
5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja.
6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.
7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

O b r a z l o ž e n j e

Redovnim monitoringom emitovanog televizijskog programa „TV Sun“, privrednog društva „Sun Sun“ d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), uočeno je da je isti dana 27. januara 2019. godine emitovao priloge u okviru emisije „Vino & vinogradarstvo“ u terminu od 21:57:25 do 22:27:47 sati, u vezi sa ponudama vina i rakija (nalaz Sektora za monitoring broj 05-176 od 31.01.2019. godine).

Imajući u vidu standarde o komercijalnim AVM komunikacijama i učešće ovih sadržaja u emisiji „Vino & vinogradarstvo“, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je došlo do kršenja člana 85 stav 1, 88 Zakona o elektronskim medijima (u daljem tekstu: „Zakon“), člana 13 stav 1 i 2 Pravilnika o komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama (u daljem tekstu: „Pravilnik“) i tač. 2.3. izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-17.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona i članom 112 Zakona o upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja da li je emitovanjem spornih programskih sadržaja došlo do kršenja Zakona, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je od emitera zatražila pisano izjašnjenje (akt br. 02-176/1 od 05.02.2019.g.).

U ostavljenom roku, emiter nije dostavio pisano izjašnjenje povodom navedenog zahtjeva.

Prilikom razmatranja da li je emitovanjem predmetnih sadržaja došlo do kršenja propisanih standarda o komercijalnim AVM komunikacijama, Agencija je posebno imala u vidu sljedeće:

- Prikrivena komercijalna audiovizuelna komunikacija je predstavljanje riječima ili slikama robe, usluga, imena, zaštitnog znaka ili aktivnosti proizvođača roba ili pružaoca usluga u radijskim i/ili TV programima kada je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom. Takvo se predstavljanje naročito smatra namjernim ako je izvršeno u zamjenu za plaćanje ili za sličnu naknadu (član 8 stav 1 tač. 15 Zakona).
- Članom 85 stav 1 Zakona i članom 13 stav 1 Pravilnika zabranjene su prikrivene i prevarne komercijalne audiovizuelne komunikacije.
- Članom 88 Zakona predviđeno je da komercijalna audiovizuelna komunikacija mora biti jasno prepoznatljiva i može biti u obliku: radijskog i televizijskog oglašavanja, telešopinga, sponzorstva i plasmana proizvoda.
- Članom 13 stav 2 Pravilnika propisano je da će se namjera predstavljanja prikrivenim komercijalnim audiovizuelnim komunikacijama smatrati posebno istaknutom ukoliko je izvršena u zamjenu za novčanu nadoknadu ili sličnu protivuslugu.
- sponzorstvo je komercijalna audiovizuelna komunikacija koja podrazumijeva učešće fizičkog ili pravnog lica, koje se ne bavi djelatnošću pružanja AVM usluga, niti proizvodnjom audiovizuelnih radova, u finansiranju radijskih i/ili televizijskih programa, s ciljem da promoviše svoje ime, zaštitni znak, ugled, aktivnosti, proizvode ili usluge (član 8 Zakona).
- članom 95 st. 1 al. 2 Zakona i čl. 61 Pravilnika je propisano da sponzorirani programi ne smiju direktno podsticati na kupovinu ili iznajmljivanje robe ili usluga, naročito posebnim promotivnim upućivanjem na tu robu i usluge.

Na osnovu uvida u snimke emitovanih sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

1. Emiter je, dana 27. januara 2019. godine, na programu „TV Sun“ emitovao emisiju „Vino & vinogradarstvo“, u terminu od 21:57:25 do 22:27:47 sati (30 minuta 22 sekunde).
2. Na početku emisije prikazana je oznaka PP kojom se najavljuje da „program koji slijedi sadrži plasman proizvoda“. Generalni sponzor emisije je vinarija „Tikveš“. Ostali sponzori su kroz grafička obavještenja prikazani na samom kraju ovog programskog sadržaja i to: „Kovačević“, „Despotika“, „Kamnik“, „Plantaže“, „Savina“, „Torleanzi“, „Pik Oplenac“, „Stobi“, „Lipovac“, „UGRCIC design“, „Andrejević“, „Jokic“, „Virtus“, „TM INOX“, „Anđelić“.

Tokom emitovanja, na ekranu nije bilo vidljivo grafičko obavještenje da program sadrži komercijalnu AV komunikaciju (plaćeni termin, telepromocija i si.).

Na početku emitovanog programskog sadržaja, u dijelu grafički označenom kao „Vinske vesti“ (21:58:29 do 22:00:44) emitovane su sljedeće informacije:

Novinarski tekst (OFF): „Na prvom balkanskom somelijerskom takmičenju 'Balcan sommelier challenge' koje je održano u beogradskom hotelu 'Hyatt Regency' učestvovalo je 17 somelijera pristiglih iz devet zemalja“.

Tonski dio informacije je pokriven kratkim snimcima sa tog događaja. Zatim slijedi predstavljanje proizvoda španske vinarije „*Liquido galicia*“.

Novinarski tekst (OFF): „*Jedna vinarija iz Španije nedavno je predstavila vodu sa ukusom vina, koja omogućava konzumentu da uživa u ukusu belog ili crvenog vina bez opasnosti od pijanstva ili dobijanja viška kilograma. Novo vino se zove „Vida galicia“ i rezultat je dvogodišnje saradnje između vinarije „Liquido galicia“ i naučnika sa Državnog instituta za naučna istraživanja. Tvorci ovog pića tvrde da ono ima ukus vina, ali ne sadrži alkohol zbog čega je pogodno za konzumiranje bilo kada i bilo gde.*“

Tokom trajanja navedene tonske informacije prikazuju se proizvodi o kojima se govori, nakon čega slijedi najava događaja.

Novinarski tekst (OFF): „*Nakon 10 godina ispred 'Wine style' salona vina je jedna nova epoha. Jedan od najuglednijih vinskih događaja u regionu od sada će se publici predstavljati na novom mestu, sa novom energijom i još boljim i raznovrsnijim vinskim programom. Predstojeći jedanaesti 'Wine style' salon vina jedinstvene smotre izabranih domaćih i regionalnih vinarija, obogaćena vinima iz celog sveta, odigraće se prvi put u hotelu 'Crowne Plaza' u Beogradu, u subotu 30. marta 2019. godine od 14 do 20 časova. Na ovogodišnjem izdanju 'Wine style' salona posetioci će imati priliku da uživaju u vinskom opusu 40 učesnika i da degustiraju više od 300 vrsta vrhunskih vina iz celog sveta. Prefinjena, a ležerna atmosfera uz zavidnu selekciju izlagača i uvek prisutne novitete i premijere, inače karakteristične za 'Wine style' salone vina, čine ga jednom od najinteresantnijih vinskih manifestacija u regionu. Tradicionalno, osim vinskih profesionalaca i ljubitelja vina očekuje se i dolazak istaknutih ličnosti iz javnog života i diplomatije.*“

Emisija se, od 22:00:44 sati nastavlja dijelom grafički označenim kao 'Vinski čas' tokom koje se emituje sljedeći sadržaj:

Novinarski tekst (OFF): „*Danas se u Srbiji jedino originalno dezertno vino 'Bermet' može naći u Fruškogorskim podrumima. To je slatko, mirišljivo, aromatično vino koje liči na italijanski 'Vermut', ali se proizvodi na drugi način maceracijom više od 20 različitih trava i začina.*“

Tonska informacija je pokrivena prikazivanjem proizvoda 'Bermet'. Nakon čitanja novinarskog teksta somelijer Vuk Vuletić objašnjava zašto vino 'Bermet' dobro ide u kombinaciji sa dezertima i način na koji se proizvodi dok takođe i degustira pomenuto vino koje stoji na stolu.

Programski sadržaj se od 22:04:13 nastavlja emitovanjem sljedećeg sadržaja:

Novinarski tekst (OFF): „*Početak novembra 'Wine Art' je ugostio vinariju 'M. Chapoutier' svog dugogodišnjeg partnera i vinariju sa najvećim brojem vina kojima je čuveni Robert Parker dodelio po 100 poena. Po prvi put u istoriji beogradske vinske scene organizovana je večera na kojoj su pored ostalih predstavljena tri vina sa po 100 poena, tom prilikom nazvana 'Parker Trista'. Obzirom na limitiran broj boca koji se proizvede godišnje, ovih vina nema u slobodnoj prodaji, predstavljaju prestiž vinarije i otvaraju se samo uz specijalnu dozvolu i za posebnu priliku. Vino dobrodošlice šampanjac 'Cristal 2008' kuća 'Louis Roederer' služen je uz amjuz buš koji je master (nerazgovjetno) šef Krsto Radović pravio specijalno od četvrte vrste čokolade 'Rubi'. Restoran 'Legat 1903' je bio domaćin ove večere kao i njihov šef Bojan Lacmanović koji je pratio svako vino posebnim jelom i glavni somelijer Predrag Gavrilović. Di žestive 'Grappa Paolo Berta' 1997 i Zlatni Tok 15 šljivova rakija koji su takođe u portfoliju 'Wine Art' kao i cigare predstavio je Vuk Vuletić, aktuelni šampion i najbolji somelijer Balkana.*“

Kao pokrivalice korišćeni su snimci navedenog događaja iz restorana „*Legat 1903*“. U nastavku je emitovano predstavljanje prirodnih voćnih rakija „*Zavet*“.

Novinarski tekst (OFF): „*21. decembra 2018. u ekskluzivnom ambijentu 'Gentlemen kluba' na Dedinju u Beogradu održano je promotivno veče posvećeno degustaciji prirodnih*

voćnih rakija 'Zavet' gde je organizator večeri bio Centar vinske kulture. Akcenat je ove večeri bio na slaganju hrane i rakija, tako da pažljivo odabranu zalogaži istaknu aromatske komplekse voćnih rakija. Rakije 'Zavet' dolaze iz šumadijskog sela Čumić pored Kragujevca gde se proizvode u domaćinstvu porodice Mijailović od voća iz sopstvenih voćnjaka."

Tokom trajanja ove tonske informacije krupno se kadriraju proizvodi „Zavet“ kao i dok vlasnik destilerije „Zavet“ Goran Mijailović govori o proizvodnji. U nastavku je data sljedeća informacija:

Novinarski tekst (OFF): „Veče je započeto atraktivnom 'Travaricom', a nakon toga su predstavljene rakije od šljive stare pet i 10 godina, kajsijevača, viljamovka, dunja i travarica, a na samom kraju je poslužena ekskluzivna 'Medovača' uz krem tortu od vanile."

U nastavku enolog Nikola Biorčević detaljnije govori o navedenim voćnim rakijama, a kao pokrivalice se koriste snimci degustacije rakija, a svi proizvodi se krupno kadriraju.

Programski sadržaj se od 22:15:11 nastavlja predstavljanjem vinarije „Despotika“. Emitovan je intervju sa Veselinom Despotovićem u pomenutoj vinariji uz prikazivanje prostorija i krupno kadriranje proizvoda. Tokom intervjua emituju se i određene tonske informacije.

Novinarski tekst (OFF): „Dubina ukopavanja i do 10 metara ispod površine zemlje garantuje optimalne uslove za smeštaj vina, a moderno enterijersko rješenje doprinosi nezaboravnom doživljaju svakog posetioca."

U nastavku se takođe predstavljaju proizvodi i prostorije za proizvodnju.

Veselin Despotović: „Naravno, za strance koji vole i poznaju vino obično to bude iznenađenje jer ono što može da se očekuje od 'Kabernea' iz američkog ili francuskog hrasta to je manje više već poznato i apsolvirano svuda u svetu, ali 'Kaberne' u srpskom hrastu, a pogotovu 'Prokupac' u domaćem hrastu je nešto što je za njih zaista otkrovenje. Da to može tako da funkcioniše i da mogu da se postignu odlični rezultati je potvrda, potvrda su sve ove nagrade i medalje koje smo dobijali na raznim takmičenjima, ne samo mi nego i druge kolege iz Srbije tako da je to nešto što se sigurno nameće za budućnost, znači kombinacija domaćeg drveta i domaćeg grožđa."

Intervju se završava tonskom informacijom:

Novinarski tekst (OFF): „Vinarija 'Despotika' u ponudi ima višestruko nagrađivana vina koja su napravljena od internacionalnih i autohtonih sorti grožđa naziva: 'Svedok', 'Trag', 'Nemir', 'Dodir', 'Beskraj', 'Nebo', 'Znamen', a o svakom posebno pričaće nam u narednoj emisiji Miloš Nikolić glavni enolog."

Na samom kraju emisije prikazuju se vinogradi vinarije „Despotika“, proizvodnja i krupno se kadriraju gore navedeni proizvodi.

1. U posmatranom programskom sadržaju se kroz opisivanje, riječju i slikom, predstavljaju segmenti ponude vina i rakije uz isticanje prednosti ponude i kvaliteta. Sa dominantnim prisustvom promotivnog elementa predstavljeno je vino „Bermet“ (*danias se u Srbiji jedino originalno dezertno vino 'Bermet' može naći u Fruškogorskim podrumima. To je slatko, mirišljivo, aromatično vino koje liči na italijanski 'Vermut', ali se proizvodi na drugi način maceracijom više od 20 različitih trava i začina*), rakije „Zavet“ (*„rakije 'Zavet' dolaze iz šumadijskog sela Čumić pored Kragujevca gde se proizvode u domaćinstvu porodice Mijailović od voća iz sopstvenih voćnjaka“*) ... tokom trajanja tonske informacije krupno se kadriraju proizvodi „Zavet“ kao i dok vlasnik destilerije „Zavet“ Goran Mijailović govori o proizvodnji... data je informacija: „Veče je započeto atraktivnom 'Travaricom', a nakon toga su predstavljene rakije od šljive stare pet i 10 godina, kajsijevača, viljamovka, dunja i travarica, a na samom kraju je poslužena ekskluzivna 'Medovača' i vinarija „Despotika“ (emitovan je intervju sa Veselinom Despotovićem u pomenutoj vinariji uz prikazivanje prostorija i krupno kadriranje proizvoda... „dubina ukopavanja i do 10 metara ispod površine zemlje garantuje optimalne uslove za smeštaj vina, a moderno enterijersko rješenje doprinosi nezaboravnom doživljaju svakog posetioca“, „... naravno, za strance koji vole i poznaju vino obično to bude iznenađenje jer ono što može da se očekuje od 'Kabernea' iz

američkog ili francuskog hrasta to je manje više već poznato i apsolvirano svuda u svetu, ali 'Kaberne' u srpskom hrastu, a pogotovu 'Prokupac' u domaćem hrastu je nešto što je za njih zaista otkrovenje. Da to može tako da funkcioniše i da mogu da se postignu odlični rezultati je potvrda, potvrda su sve ove nagrade i medalje koje smo dobijali na raznim takmičenjima...").

2. Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da, gledaocima pruži informaciju „Vinske vesti“, predmetni prilozi se nedvosmisleno mogu smatrati oglašavanjem u toku emisije / programa. Jer, u njima značajnu ulogu imaju informacije od značaja za određeni proizvod, kao i dostupnost (... „dezertno vino 'Bermet' može naći u Fruškogorskim podrumima“, „...rakije 'Zavet' dolaze iz šumadijskog sela Čumić pored Kragujevca gde se proizvode u domaćinstvu porodice Mijailović od voća iz sopstvenih voćnjaka“).
3. U navedenom programsku sadržaju voditelj daje informaciju na način da promotivno upućuje na sponzora i njegove proizvode, što nije označeno kao oglasni sadržaj („vinarija 'Despotika' u ponudi ima višestruko nagrađivana vina koja su napravljena od internacionalnih i autohtonih sorti grožđa naziva: 'Svedok', 'Trag', 'Nemir', 'Dodir', 'Beskraj', 'Nebo', 'Znamen'“) čime je emiter prekršio član 95 Zakona i čl. 61 Pravilnika.
4. Uzimajući u obzir sadržinu analiziranog sadržaja, može se zaključiti da su navedena vina i rakije predstavljeni na način da je cilj takvog predstavljanja oglašavanje i moglo bi dovesti javnost u zabludu u vezi sa njegovom prirodom.
5. S obzirom da se postojanje prikrivenog oglašavanja sagledava kroz prisustvo promotivnog elementa u cilju dovođenja gledalaca u zabludu, može se zaključiti da se u predmetnom slučaju radi o ovom vidu kršenja standarda o oglašavanju.

Može se zaključiti da je emitovanjem predmetnih sadržaja emiter prekršio standarde o komercijalnim AVM komunikacijama u dijelu zabrane prikrivene komercijalne audiovizuelne komunikacije i direktnog podsticanja na kupovinu roba sponzora programa posebnim promotivnim upućivanjem na te robe.

Na osnovu navedenog, nesporno se može utvrditi da je emiter prekršio čl. 85 stav 1 i 95 st. 1 al. 2 Zakona, čl. 13 stav 1 i 61 Pravilnika i tačku 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-17 od 21.07.2011. godine, kojim je propisano da je emiter odgovoran za sadržinu emitovanog programa.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Sun“ sa standardima definisanim u Zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Privrednom društvu „Sun Sun“ d.o.o. iz Bijelog Polja je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu.

Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.aemcg.org.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Sun Sun“ d.o.o.
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Arhiva

